

Til lovforslag nr. L 102. Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 21. april 2005

Betænkning

over

Forslag til lov om stipendier til visse udenlandske studerende ved korte og mellemlange videregående uddannelser

[af undervisningsministeren (Bertel Haarder)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 23. februar 2005 og var til 1. behandling den 2. marts 2005. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Uddannelsesudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Tidligere behandling

Lovforslaget er i hovedtræk en gennemfremsettelse af lovforslag nr. L 22 i folketingsåret 2004-05, 1. samling. Udvalget har fået omdelt det materiale, der forelå i forbindelse med behandlingen af L 22, herunder de høringssvar, som den daværende undervisningsminister sendte til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 8 spørgsmål til undervisningsministeren til skriftlig besvarelse, som den har besvaret.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (S, RV, SF og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Socialdemokratiets medlemmer af udvalget mener, at lovforslaget og lovforslag nr. L 103 begge er spareforslag, der vil føre til færre inter-

nationale studerende på de korte og mellemlange videregående uddannelser.

Desuden er der angivet en snæver definition af, hvilke faglige områder der kan nyde godt af stipendieordningerne. Der er ydermere tale om meget vidtgående ministerbeføjelser, idet det er op til ministeren og ikke til institutionerne, på hvilke fagområder der kan opnås stipendier.

Endelig er der hvad angår de korte og mellemlange videregående uddannelser, tale om en meget stor nyskabelse, når der indføres fuld brugerbetaling og international konkurrence. De mulige konsekvenser heraf er ikke belyst – hverken i den redegørelse (R 14 fra folketingsåret 2003-04), der ligger til grund for lovforslagene, eller i det efterfølgende udvalgsarbejde.

Socialdemokratiet kan ikke støtte lovforslaget.

Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget finder, at det er afgørende at øge det danske uddannelsessystems internationalisering. Vi finder endvidere, at det er afgørende at tilskynde til, at institutioner bliver en stadig mere integreret del af det internationale uddannelsessamfund gennem aftaler om forskning, udveksling og andre samarbejder. Det bør ske gennem, at stadig flere studerende tager en del af deres uddannelse i udlandet, og at stadig flere udenlandske studerende tager en del af deres uddannelse i Danmark. Der er desværre bare ikke noget, der peger i den retning i forslaget om betaling fra studerende, der kommer fra lande, der hverken er EU-lande, EØS-lande eller Danida-samarbejdslande.

Det Radikale Venstre har gennem en række spørgsmål under udvalgsbehandlingen søgt at klarlægge regeringens baggrund for at fremsætte lovforslaget, perspektiverne for det og regeringens forventninger til, hvad der kommer ud af det.

Ministeren angiver i svar på spørgsmål 4 vedrørende lovforslaget klart formålet med L 102 og L 103: »...danske uddannelsesinstitutioner skal konkurrere på det globale uddannelsesmarked til gavn for dansk erhvervsliv og til gavn for det faglige uddannelses- og forskningsmiljø på landets uddannelsesinstitutioner...«.

Antallet af stipendier vil svare til et årligt optag på 35 studerende, fuldt indfaset en bestand på 120 studerende. Dette skal ses i forhold til bestanden på ca. 75.000 studerende i øvrigt på KVU og MVU. I forhold til dette skal ses institutionens arbejde med at fastsætte priser for deres uddannelsesprogrammer samt den administrative byrde ved at lave indstilling til Cirius om, hvem der bør have stipendier. Ved den første fremsættelse af lovforslaget oplyste den daværende undervisningsminister, at målgruppen for forslaget om betaling i 2002 omfattede 147 personer svarende til 0,6 pct. af tilgangen. Man forventede, at dette ville stige til 300 personer i fremtiden.

Det er allerede i dag muligt for institutionerne at udbyde uddannelsesprogrammer som indtægtsdækket virksomhed. Samtidig optager institutionerne udenlandske studerende, der i sagens natur skal opfylde de faglige krav, der stilles. Derfor forekommer gevinsten ved at opkræve betaling fra måske 250 personer hvert år fordelt på samtlige institutioner ikke at stå mål med bureaukratiet.

Helt isoleret set er det en god idé at give mulighed for stipendier, der også dækker leveomkostninger. Men under henseende til, at lovforslaget ikke er velunderbygget med hensyn til

målet om øget internationalisering og dertil forekommer bureaukratisk – specielt i lyset af ordningens omfang – kan Det Radikale Venstre ikke støtte lovforslaget.

Enhedslistens medlem af udvalget finder, at dette lovforslag er en del af en pakke, hvor regeringen vil have fuld brugerbetaling for udenlandske studerende på de videregående uddannelser og som et lille plaster på såret samtidig giver begrænset mulighed for stipendier til visse – nøje udvalgte – udenlandske studerende.

Lovforslaget handler om at opkræve fuld brugerbetaling for udenlandske studerende, der ikke er omfattet af udvekslingsaftaler og lignede. Alt så de op til 15 pct. udenlandske studerende, som uddannelsesstederne har kunnet optage indtil nu.

Lovforslaget betyder færre udenlandske studerende på de danske uddannelser og dermed færre impulser, mindre udveksling og inspiration og mindre internationalisering.

Det viser regeringens snævre syn på uddannelse. Man ønsker kun eliten, som til gengæld skal have stipendier, og kun de udenlandske studerende, der kan betale, skal have adgang.

Lovforslaget betyder, at Danmark ikke længe får de kloge udenlandske studerende – men de rigeste.

Dette lovforslag hæmmer og skader internationalisering af det danske uddannelsessystem. Derfor kan Enhedslisten ikke støtte det.

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Troels Christensen (V) Anne-Mette Winther Christiansen (V) Britta Schall Holberg (V)
Tina Nedergaard (V) Ellen Trane Nørby (V) Louise Frevert (DF) Søren Krarup (DF)
Carina Christensen (KF) fmd. Allan Niebuhr (KF) Bjarne Laustsen (S) Carsten Hansen (S)
Christine Antorini (S) Kirsten Brosbøl (S) Margrethe Vestager (RV) nfmnd. Bente Dahl (RV)
Pernille Vigsø Bagge (SF) Majbrit Berlau (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqtigiit, Siumut og Fólkaflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Inuit Ataqtigiit (IA)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Fólkaflokkurin (FF)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 102

Bilagsnr.	Titel
1	Meddelelse om materiale omdelt i folketingsåret 2004-05, 1. samling
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	1. udkast til betænkning
5	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 102

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om, hvorfor det forudsættes, at danske uddannelsesinstitutioner og dansk erhvervsliv særligt skulle have gavn af udenlandske studerende inden for naturvidenskab og højteknologiske og merkantile områder, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm., om naturvidenskabelige, højteknologiske og merkantile områder skal ses som eksempler på områder, hvor der vil kunne uddeles stipendier, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm., om ministeren mener, at udenlandske studerende ikke vil kunne bidrage særligt til kulturelle studier eller studier inden for de udenlandske studerendes modersmål, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm., om ministeren mener, at der er nogle områder, der ikke vil have gavn af højt kvalificerede udenlandske studerende, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om, hvilke procedurer der skal lægges til grund for optagelse af udenlandske studerende under henholdsvis stipendieordningen og betalingsordningen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om, hvilke faglige og sproglige krav der i dag stilles til udenlandske studerende for optagelse på korte og mellemlange videregående uddannelser, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm., om de faglige og sproglige krav for udenlandske studerende ved stipendieordningen vil blive skærpet og tilsvarende svækket ved betalingsordningen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om, hvilke administrative byrder de enkelte uddannelsesinstitutioner får med lovforslaget, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå